

Đổi mới dạy học các môn Lý luận chính trị cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh trong bối cảnh hiện nay

Nguyễn Công An*, Lưu Thị Thu Hiền*

*ThS. Khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh

Received: 10/8/2024; Accepted: 6/8/2024; Published: 28/8/2024

Abstract: Political theory education is an important and necessary activity, especially for students. The Vietnamese education system has introduced moral value-oriented subjects, and political theory classes, contributing to good education and political orientation for students. That plays a particularly important role in contributing to the formation and development of students' personalities, helping them have a healthy worldview, forming correct and progressive political views, consciousness, and perspectives. , contributing to comprehensive human development.

Keywords: Teaching innovation, moral thought, improving the quality

1. Đặt vấn đề

Quan điểm giáo dục đào tạo của Đảng ta coi học sinh, sinh viên (SV) là “một nhân cách đã trưởng thành”. Với sự giáo dục, đào tạo, quan tâm chăm sóc của gia đình-nhà trường và xã hội, SV đã có sự phát triển tương đối đầy đủ và toàn diện. Song, nhân cách không cố định, bất biến. Nhân cách là một quá trình, được hình thành và phát triển dần dần trong suốt đời sống của cá nhân. Lứa tuổi SV là giai đoạn quan trọng trong quá trình hình thành nhân cách cá nhân. Kinh nghiệm sống chưa nhiều, tư tưởng chưa thực sự chín chắn, SV cần có sự định hướng đúng đắn thông qua công tác giáo dục lý luận chính trị ở các trường chuyên nghiệp, để SV “vừa có đức, vừa có tài”, “vừa hồng vừa chuyên”. Bởi vậy, quá trình đào tạo chuyên môn gắn với công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho SV luôn được các cơ sở đào tạo coi trọng. Đó cũng là điều mà Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Đại học (ĐH) Sư phạm Kỹ thuật (SPKT) Vinh luôn quan tâm, nhấn mạnh qua từng năm học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng đổi mới việc học tập lý luận chính trị cho SV Trường ĐH SPKT Vinh hiện nay

Xuất phát từ nhu cầu phát triển Trường ĐH SPKT Vinh trong giai đoạn mới, Đảng ủy, Ban giám hiệu đã xác định mục tiêu, nhiệm vụ của nhà trường phù hợp với tính chất của một trường đào tạo nghề, đào tạo nguồn nhân lực cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Do đó, việc giáo dục lý luận chính trị cần phải được củng cố và hoàn thiện nhằm trang bị cơ sở lý luận để định hướng và hình thành những phẩm chất chính trị, đạo đức cho SV, để họ có

đủ khả năng, trình độ, bản lĩnh trước yêu cầu của xã hội, hướng mục tiêu “đào tạo những gì xã hội cần, chứ không phải đào tạo những gì mà chúng ta có”. Những năm qua, công tác giáo dục chính trị trong nhà trường đã có bước chuyển biến mạnh mẽ và đạt nhiều kết quả quan trọng.

Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường chủ trương đổi mới toàn diện trong giáo dục lý luận chính trị, có trọng tâm, trọng điểm theo hướng cơ bản, thống nhất và thiết thực, phù hợp với từng đối tượng SV. Việc xây dựng hệ thống đề cương bài giảng, cũng như việc nâng cao trình độ chuyên môn cho các giảng viên (GV) kết hợp với các hoạt động học tập Nghị quyết, tập huấn định kỳ, sinh hoạt chuyên môn được đẩy mạnh...Điều đó góp phần không nhỏ trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị cho SV.

Với đặc thù của trường đào tạo nghề, việc giáo dục tư tưởng, đạo đức cho SV, trước hết phải được bắt đầu từ việc hình thành suy nghĩ, nhận thức đúng đắn, giáo dục tình cảm, lý tưởng lành mạnh, hướng SV tới sự phát triển toàn diện. Về hình thức giáo dục lý luận chính trị được các GV vận dụng linh hoạt, nhiều mô hình hay, cách làm hiệu quả. Các GV đã có sự lồng ghép việc giảng dạy chuyên ngành với giáo dục tư tưởng chính trị. Đặc biệt, các khoa chuyên môn thường kết hợp với chi bộ SV tổ chức các cuộc tọa đàm, trao đổi với SV để kịp thời nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của người học. Hệ thống cố vấn học tập, giảng viên chủ nhiệm thường xuyên phát huy vai trò của mình trong việc kết nối giữa SV với khoa, trường, việc quan tâm đến cuộc sống, học tập cũng

như tâm tư của SV là một nhiệm vụ khá khó khăn, phải tiến hành thường xuyên, về cơ bản, các cán bộ GV đảm nhận công việc này đều rất nhiệt tình, sâu sát và có những cập nhật tình hình kịp thời.

Việc ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy và tổ chức học tập chính trị có nhiều đổi mới, sáng tạo. Giáo án điện tử được xây dựng và cập nhật thường xuyên tránh sự nhàm chán đối với SV. Việc giảng dạy lý luận chính trị được sôi nổi hơn khi GV kết hợp giảng dạy lý thuyết với tổ chức thảo luận, trao đổi. Thông qua các buổi thảo luận, SV có môi trường, sân chơi để được bày tỏ, thể hiện quan điểm cá nhân. Đặc biệt, sau những giờ thảo luận, GV có sự đánh giá, phát hiện ra một số nhân tố tích cực, từ đó có sự trao đổi với giáo viên chủ nhiệm, khoa chuyên môn để bồi dưỡng nhân tố làm nòng cốt trong các hoạt động.

2.2. Một số tồn tại trong giáo dục lý luận chính trị cho SV Trường ĐH SPKT Vinh

2.2.1. Về chính sách: Nhà trường cũng đã xây dựng các cơ chế, chính sách khuyến khích đội ngũ cán bộ GV tích cực nâng cao trình độ chuyên môn và lý luận chính trị. Đội ngũ cán bộ, GV ngày càng trẻ hóa, có trình độ cao, yêu nghề, hết lòng vì sự nghiệp giáo dục; luôn gắn bó, đoàn kết vì sự nghiệp xây dựng và phát triển nhà trường. Tuy nhiên, đời sống và làm việc của cán bộ, GV còn không ít khó khăn, nhất là GV trẻ. Thu nhập của các GV nhà trường đang ở mức thấp, chủ yếu từ quá trình giảng dạy, không có nguồn thu khác, trong khi chi phí sinh hoạt tăng đều. Áp lực cuộc sống ảnh hưởng không ít đến công tác giảng dạy nói chung, giảng dạy lý luận chính trị nói riêng.

2.2.2. Về kinh phí: kinh phí đầu tư cho xây dựng và trang thiết bị phục vụ đào tạo còn thiếu. Hệ thống phòng học, thực hành, thí nghiệm... đã được tăng lên về số lượng và chất lượng nhưng cũng chưa thực sự đáp ứng được quy mô đào tạo hiện nay. Ở một số nội dung giảng dạy lý luận chính trị, GV tiến hành hoạt động tự học, thảo luận gặp không ít khó khăn trong quá trình tổ chức thực hiện bởi chưa có phòng dành cho hình thức thảo luận, chủ yếu vẫn là giảng dạy lý thuyết nên sự kích thích tư duy, kích lệ SV tự lĩnh hội kiến thức, tăng cường trao đổi, bày tỏ quan điểm và rèn luyện kỹ năng mềm còn nhiều hạn chế.

2.2.3. Về phía giảng viên

Công tác giảng dạy hiện nay vẫn còn có những mặt hạn chế của GV đó là: Về phương pháp giảng dạy vẫn còn nặng về thuyết trình, chưa áp dụng một cách thực sự hiệu quả phương pháp giảng tích cực nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của

người học. Một số GV chưa biết cách tổ chức thảo luận cho thật sự hiệu quả, chưa đưa ra được những bài tập tình huống về kỹ năng vận dụng lý luận vào thực tiễn cho phù hợp với yêu cầu hiện nay; đội ngũ GV của khoa-lực lượng quyết định chất lượng đào tạo, bồi dưỡng đa số còn trẻ, hạn chế về kiến thức thực tiễn, kinh nghiệm và phương pháp giảng dạy; nhiều GV chưa được đào tạo về Lý luận chính trị-Hành chính. Một số GV hạn chế về kỹ năng, phương pháp sư phạm; việc sử dụng và kết hợp các phương pháp giảng dạy còn hạn chế; nội dung chương trình nặng về lý thuyết và quá dài so với thời gian đặt ra; phương tiện kỹ thuật hiện đại còn ít, chưa đáp ứng được một số yêu cầu của quá trình đào tạo.

2.2.4. Về phía sinh viên

Phần lớn SV đã phát huy tốt tinh thần tự học và sáng tạo trong học tập, tu dưỡng đạo đức, phần lớn SV đạt hạnh kiểm tốt, có thái độ tích cực. SV biết quan tâm đến vấn đề lập thân, lập nghiệp của bản thân, quan tâm đến các vấn đề chính trị-xã hội và ý thức được trách nhiệm, nghĩa vụ của một công dân đối với Tổ quốc. Tuy nhiên, một bộ phận SV đến trường với sự đối phó, không ý thức về vấn đề học tập, rèn luyện. Môi trường xung quanh nhà trường là hệ thống quán internet, game, cầm đồ... mọc lên rất nhiều đã lôi kéo không ít SV bỏ tiết, bỏ bê học hành, chỉ chú tâm vào các trò chơi vô bổ để giết thời gian. Rất nhiều SV có lối sống ích kỉ, lười lao động, sống vội, sống hưởng thụ, coi thường những giá trị đạo đức, những truyền thống tốt đẹp của ông cha để lại ... Mặt trái của nền kinh tế thị trường, giao lưu hội nhập, sự phát triển của công nghệ mang lại những giá trị tích cực, nhưng cũng ảnh hưởng không nhỏ đến đạo đức, lối sống của một bộ phận SV. Tất cả những điều đó cho thấy cần phải coi trọng hơn nữa công tác giáo dục cho SV về ý thức, thái độ học tập, về bản lĩnh chính trị, bản lĩnh trong cuộc sống trước rất nhiều cám dỗ xung quanh.

2.3. Một số giải pháp đổi mới giáo dục lý luận chính trị cho SV trường ĐH SPKT Vinh hiện nay

2.3.1. Nâng cao ý thức của GV về vai trò của giáo dục lý luận chính trị và việc đổi mới phương pháp giảng dạy

Đội ngũ GV giảng dạy lý luận chính trị phải ý thức được vai trò, tầm quan trọng của các học phần khoa đảm nhiệm. Bởi đây là đội ngũ giảng dạy trực tiếp đối với các nội dung lý luận, giúp SV có sự định hướng đúng đắn về tư tưởng chính trị, hành động có ý thức trách nhiệm đối với xã hội. Thông qua các

buổi lên lớp, GV sẽ phần nào nắm bắt được tư tưởng của SV để có sự trao đổi phù hợp, hiệu quả. GV giảng dạy lý luận chính trị cần có sự linh hoạt, mềm dẻo trong việc lựa chọn phương pháp truyền thụ phù hợp với từng nội dung để tăng sự tương tác giữa người dạy và người học, phát huy tính chủ động, tích cực của SV.

2.3.2. Tăng cường bồi dưỡng lý luận chính trị cho cán bộ, GV

Giáo dục chính trị bao gồm cả nội dung lý luận và thực tiễn cuộc sống. Việc giáo dục lý luận chính trị không chỉ đòi hỏi vai trò GV khoa lý luận chính trị mà còn là trách nhiệm của tất cả cán bộ, GV nhà trường. Điều này đòi hỏi cán bộ, GV phải thường xuyên nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ thông qua các hoạt động như tập huấn, hội thảo, trao đổi chuyên môn... được tổ chức thường xuyên. Đồng thời, Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường cần có sự quán triệt đến tất cả cán bộ, GV phối kết hợp trong việc giáo dục chính trị cho SV. Thông qua các hoạt động, nhà trường phát hiện các nhân tố tích cực để bồi dưỡng làm nòng cốt trong công tác giáo dục lý luận chính trị.

2.3.3. Tăng cường lồng ghép hoạt động ngoại khóa giữa các tổ chức chính trị-xã hội trong và ngoài nhà trường

Việc tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức cho SV đòi hỏi phải có nhiều hình thức giáo dục khác nhau, phải có sự kết hợp của nhiều tổ chức chính trị-xã hội. Ngoài việc nâng cao chất lượng giảng dạy các học phần lý luận chính trị để trang bị cho SV nội dung kiến thức cơ bản, việc giúp SV nhận thức và đánh giá đúng những biến động trong xã hội và giữ vững được lập trường tư tưởng chính trị cần được quan tâm hơn. Sự kết hợp giảng dạy lý luận chính trị với các hoạt động của Đoàn thanh niên, Hội SV có vai trò quan trọng trong việc hình thành lập trường chính trị, tư tưởng cho SV. Chỉ khi SV được trang bị kiến thức lý luận kết hợp với củng cố lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị thông qua hoạt động thực tiễn thì mới kiên định trước mọi biến động, cám dỗ của xã hội.

2.3.4. Tạo môi trường học tập thân thiện, sinh hoạt phong phú, thu hút SV tham gia

Hàng năm, nhà trường thường xuyên tổ chức các cuộc thi tay nghề, thi Robocon giữa các khoa, các ngành, từ đó, hình thành nên các câu lạc bộ SV như: câu lạc bộ tiếng Anh (Cevute), câu lạc bộ máu sống, câu lạc bộ sắc xanh tình nguyện, câu lạc bộ võ

thuật... thu hút hàng trăm lượt SV tham gia giao lưu học tập và rèn luyện. Nhà trường cần có sự đầu tư, hỗ trợ đúng mức đối với các cuộc thi cũng như hoạt động của các câu lạc bộ, tạo nhiều sân chơi để khích lệ SV tham gia, tạo môi trường học tập, sinh hoạt thoải mái cho SV. Bên cạnh đó, sự hướng dẫn, quan tâm chu đáo của các giáo viên chủ nhiệm cũng như các cố vấn học tập sẽ tăng cường kết nối giữa nhà trường với SV và gia đình. Nhà trường cùng với đội ngũ cán bộ, GV phải cùng nhau tạo nên môi trường đào tạo thân thiện, gần gũi đối với các em SV đúng với phương châm, “trường là nhà”. Có như vậy, hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị mới ngày càng được nâng cao.

3. Kết luận

Có thể khẳng định, giáo dục lý luận chính trị rất quan trọng đối với việc góp phần hình thành nên nhân cách, đạo đức cho SV. Giáo dục chính trị sẽ bồi dưỡng lý tưởng cộng sản chủ nghĩa, thế giới quan cách mạng và nhân sinh quan đúng đắn cho SV; tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước nhằm rèn luyện và nâng cao bản lĩnh chính trị, ý chí cách mạng của SV; xây dựng đời sống tinh thần phong phú, đa dạng cho SV, góp phần đào tạo ra những con người “vừa hồng, vừa chuyên” phục vụ cho công cuộc bảo vệ và xây dựng đất nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Hy vọng rằng, trong thời gian tới, với sự quan tâm của các cấp, các ngành, việc giáo dục lý luận chính trị cho SV Trường ĐH SPKT Vinh nói riêng, thế hệ trẻ nói chung sẽ có những bước phát triển hơn nữa, góp phần vào việc giáo dục đạo đức, bồi đắp lý tưởng và hoàn thiện nhân cách cho các thế hệ mai sau.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI (2103), *Nghị quyết số 29-NQ/TW-Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*, Hà Nội.
- [2]. Ban Tuyên giáo Trung ương (2020), *Du luận xã hội: Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB Trẻ, Thành phố Hồ Chí Minh.
- [3]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [4]. Đặng Tự Ân (2015), *Giáo dục định hướng phát triển năng lực*, Tạp chí Quản lý giáo dục.
- [5]. Phạm Đình Nghiệp (2004), *Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên hiện nay*, NXB Thanh niên, Hà Nội.